

Mødet den 31. Januar 1918.

1. (J. Nr. 446—1917). Cirkulære af 15. Januar 1918 fra Indenrigsministeriet om Iværksættelse af **Foranstaltninger til Afhjælpning af Arbejdsløsheden.**

Til Efterretning.

2. (J. Nr. 371—1917). Indenrigsministeriets Samtykke af 15. Januar 1918 til, at **Gasværkets Udgift til Nedsættelse af Gasprisen for Januar Kvartal** maa afholdes som **Dyrtidsudgift** efter **Dyrtidslovens § 2.**

Til Efterretning.

3. (J. Nr. 10²—1917). Indenrigsministeriets Godkendelse af 25. Januar 1918 af Borgmester **Drechsels Valg til Formand for Arbejdsanvisningskontorets Bestyrelse.**

Til Efterretning.

4. (J. Nr. 174—1917). Kirkeministeriets Godkendelse af 26. Januar af, at **Kirkebidragene i Aarhus tilvejebringes ved Ligning paa Kommunens Beboere under et uden Hensyn til Sognegrænserne.**

Til Efterretning.

5. (J. Nr. 23¹⁴—1917). Beretning om **Børneklubben** i 1917.

Til Efterretning.

6. (J. Nr. 545—1917). Regnskab for **O. M. Nyrops Legat** for 1917.

Toges til Efterretning.

7. (J. Nr. 10¹⁸—1917). Meddelelse om, at Skatteinspektør Dommergaard er fritaget for Hvervet som **Formand for Huslejenævnet i Sct. Johannes Sogn** og Overretssagfører A. Christensen beskikket i hans Sted.

Til Efterretning.

8. (J. Nr. 385—1917). Cirkulære fra Handelsministeriet om **Revision af Vedtægten for bunden Næring**.

F o r m a n d e n bemærkede, at Sagen nu skulde indsendes til Ministeriet. Der forelaa en Skrivelse fra Aarhus Handelsforening, som ønskede nogle Forandringer i Vedtægten. Ligeledes en Skrivelse fra Magistraten, der foreslog Oprettelse af et nyt Borgerskab som Bisquitfabrikant. Taleren antog, at Byraadet kunde slutte sig til Erklæringen fra Magistraten.

M ø l l e r oplyste, at der i Gaar var kommet en Skrivelse fra Handelsforeningen med forskellige Ønsker angaaende Borgerskaber, men der havde ikke været Tid til nærmere at sætte sig ind i Sagen. Han vilde derfor foreslaa at henvise det til et Udvalg, f. Eks. Budgetudvalget, som saa kunde forhandle med Handels- og Haandværkerforeningen.

F o r m a n d e n havde intet derimod, men Sagen var noget forsinket, hvilket tildels var Handelsforeningens Skyld. Taleren vilde derfor anbefale, at Udvalget fremskyndede Sagen saa meget, at der kunde svares om en Uges Tid.

Henvistes til Budgetudvalget.

9. (J. Nr. 239—1917). Indstilling fra Sygehusudvalget om, at det **fornødne Beløb til Fuldførelse**

af Kommunehospitalets Udvidelse, ca. 345000 Kr. udover det allerede forbrugte, stilles til Raadighed.

M o u s t e n bemærkede hertil, at det næppe var nogen Overraskelse for Byraadet, at Budgettet ikke kunde holde, da det var lagt i Begyndelsen af Krigsperioden, og Overskridelserne var stadig blevet større. Nu var man imidlertid kommet saa langt frem, at man mente at kunne overse, hvor store Overskridelserne vilde blive, gennemsnitlig ca. 40 %, og Udvalget søgte saa ny Bevilling herpaa og indstillede, at Pengene stilledes til Raadighed. Sagen vilde antagelig blive henvist til Budgetudvalget.

M ø l l e r var klar over, at naar der skulde bygges efter Forslaget, maatte man betale, hvad det kostede. Men Udgifterne ved Sygehusene voksede i en uforholdsmæssig Grad, og Indtægterne steg ikke tilsvarende. Man maatte derfor vist se at finde en Administrationsmaade, saaledes at Udgifterne kunde formindskes, ellers maatte Indtægterne bringes til at stige.

F o r m a n d e n fandt, at dette Spørgsmaal nærmere hørte hjemme under Budgetudvalget.

J a k o b J e n s e n svarede hertil, at naar Hospitalsudgifterne var saa store, var det Møllers Partis Skyld, fordi de havde forhalet Sagen, da der var Tale om at bygge Hospital. Det samme var Tilfældet med den ny Skole, som skulde bygges, men der vilde Overskridelserne sikkert blive ca. 80 %. Taleren syntes derfor, at Partiet stiltiende burde have modtaget Meddelelsen fra Sygehusudvalget.

M ø l l e r bemærkede hertil, at hvis man var alvidende, vilde jo meget være anderledes. Men det var vist mange Gange heldigt at faa de store Sager forhalet lidt.

J a k o b J e n s e n hævdede, at da Forslaget om Udvidelse af Hospitalet kom frem, var der Hospitalsnød, saa mange Patienter maatte afvises. Det var derfor snarere for sent, at Forslaget kom, men det blev alligevel forhalet.

Henvistes til Budgetudvalget.

10. (J. Nr. 543—1917). Andragende fra »**Samaritanen**« om **Bevilling af 3000 Kr.** til Fortsættelse af Virksomheden i Vinter.

Bevilgedes.

11. (J. Nr. 534—1917). Andragende fra Arbejdernes Fællesorganisation om, at **Festssalen i Forsamlingsbygningen i Amaliegade** maa blive opvarmet ved Kommunens Foranstaltning til Brug for de Arbejdsløse.

F o r m a n d e n udtalte, at Spørgsmaalet muligvis burde være forelagt Budgetudvalget, men det var vanskeligt, da man ikke kunde overse Bekostningen. Belysningsvæsenet tilbød at levere tyske Koks til 8,50 Kr. pr. hl, og til en enkelt Opvarmning vilde medgaa ca. 5 hl, men hvor meget, der vilde medgaa, naar Salen holdtes opvarmet i længere Tid, vidste man ikke, heller ikke hvor længe det skulde vare. Men det kunde vel nok bevilges.

M a r t h i n P e d e r s e n gjorde opmærksom paa, at Andragendet var begrundet paa den ekstraordinære Arbejdsløshed, og Fællesorganisationen havde fundet, at det var en naturlig Opgave for den at samle de Arbejdsløse paa en Maade, de kunde være nogenlunde tilfreds med. Man havde derfor foranstaltet Sammenkomster, Foredrag og Opvisninger af forskellig Art og tillige ment at kunne holde denne Sal opvarmet. Men Fællesorganisationen havde ikke Midler dertil, og Værten kunde heller ikke være tjent dermed, og derfor

havde man søgt Byraadet om Støtte i Haab om, at dette vilde modtage Andragendet med Velvilje. Det var jo vanskeligt at sige, hvor meget det vilde koste; det vilde rette sig efter, hvor længe det skulde vare, og hvor ofte det var nødvendigt, men et bestemt Program kunde ikke lægges paa Forhaand. Taleren vidste ikke, om det kunde ordnes saaledes, at det udelukkende kom den store Sal til gode, men de øvrige Lokaler afgav jo ogsaa Plads for de Arbejdsløse en stor Tid af Dagen, naar de skulde møde til Kontrol. Men Sagen maatte have en fastere Form, og Taleren kunde derfor tænke sig, at Byraadet i Princippet kunde give Andragendet sin Tilslutning, og Sagen saa henvises til Dyrtidsudvalget og Belysningsudvalget, der nærmere kunde træffe Bestemmelse om Brændselsmængden. Dette vilde Taleren anbefale.

N. J o h. L a u r s e n mente, at Sagen kunde tages op paa en Maade, der vilde blive billigere for Kommunen og alligevel ydede det samme. Der var nemlig i Finansudvalget bevilget et Beløb paa indtil 25 Kr. maanedligt pr. Medlem til Undervisning. Hvis det derfor indrettedes saaledes, at der blev budt paa Foredrag og forskellig Undervisning, var der næppe noget i Vejen for, at det kunde gaa ind derunder, og Staten afholdt saa Halvdelen af Udgiften. Taleren vilde derfor anbefale, at man satte sig i Forbindelse med Finansudvalgets Formand, K. M. Klausen, som ordnede denne Sag i København, saa det kunde blive noget lignende i Aarhus.

B r ø n d u m sluttede sig til Tanken, men henstillede, at det blev noget i Retning af en Læsesal for de Arbejdsløse, og saa enkelte Foredrag af politisk og teknisk Natur. Byens Blade kunde jo

nok levere en Del gratis Eksemplarer, og Byraadet kunde saa støtte Sagen, saa der kunde blive et større Antal udenbys Aviser.

Møller antog ikke, det var politisk Undervisning, de trængte mest til, og det var heller ikke nemt at lave en Sal om til Læsesal, Fællesorganisationen vilde næppe møblere den. — Men den foreslaaede Hjælp kunde muligvis komme ind under Dyrtidslovens § 1; men der skulde jo være en vis Kontrol dermed, og det var maaske vanskeligt, hvis der ikke var en særlig Kedel til Opvarmning af Salen. Tillige var Salen vist optaget hver Aften af Foreninger og Baller, saa det skulde altsaa kun være om Dagen, at Byraadet skulde lade den opvarme. Taleren mente ogsaa, at Sagen burde henvises til Dyrtids- og Belysningsudvalget, som saa kunde komme med Indstilling til Byraadet. Hvis det blev billigere efter Laursens Forslag, havde Taleren intet imod dette.

Marthin Pedersen glædede sig over den Velvilje, som selve Tanken havde vundet. Med Hensyn til Laursens Forslag vilde Taleren sige, at Fællesorganisationen paa anden Maade havde paatænkt at faa startet en saadan Undervisning, som der var tænkt paa i Forbindelse med det Beløb, der ydes fra Staten, idet det overvejedes at finde et Lokale, hvor der kunde holdes Foredrag, undervises i Dansk og Regning og andet. Maaske Afholdelse af Foredrag i Salen kunde gaa ind under det samme, men det vilde vist alligevel blive vanskeligt at faa en praktisk Ordning paa den Maade. Kunde det løses under Henvisning til Dyrtidslovens § 1 vilde det jo blive det billigste for Kommunen.

Simonsen syntes, at Forslaget var saa simpelt og lige til, at der ikke var Anledning til lange

Betragtninger. Det rigtige var at bevilge Andragendet, hvilket vist ogsaa havde været Belysningsudvalgets Mening. Taleren kunde ikke tænke sig, at denne Sal kunde anvendes til Undervisning i den Forstand, som Loven tilsigtede. Der blev næppe mere end ca. 500 Arbejdsløse som Deltagere i Undervisningen, og alle de andre kunde jo ogsaa kræve et opvarmet Lokale. Den paatænkte Højskole for Arbejdsløse burde vist etableres et andet Sted, enten i Teknisk Skole eller paa en Kaserne.

N. J o h. L a u r s e n fandt, at man sagtens kunde gøre en Ting simpel ved at betale det hele; men det drejede sig her om at opnaa det mest mulige uden alt for store Udgifter. Taleren kunde oplyse, at der intet var i Vejen for, at Foredrag kunde falde ind under denne Lov; naar de var knyttede til anden Undervisning, og naar Udgiften ikke oversteg de 25 Kr., vilde der næppe blive gjort nogen Indvending derimod. Men der kunde maaske ikke etableres Undervisning i denne Sal. Der var vist heller ikke noget i Vejen for at lade det gaa ind under § 1, men det maatte jo Udvalgene skønne over.

C h r i s t e n s e n vilde ogsaa anbefale at Sagen gik til nærmere Overvejelse i de 2 Udvalg. Arbejderhøjskolen kunde ikke etableres i Forsamlingsbygningen, dertil var den for stærkt optaget. Kunde det gaa ind under § 1, vilde det jo blive det billigste for Kommunen. De to Udvalg kunde jo nu foretage en nærmere Opgørelse over, hvor meget der skulde bruges til Opvarmningen, og saa faa Lov af Byraadet til at anvende det nødvendige Brændsel.

Henvistes til Dyrtidsudvalget.

12. (J. Nr. 542—1917). Andragende fra **Marthahjemets Bestyrelse om Bevilling af et ekstra Tilskud til Brændsel.**

Udvalget anbefalede at imødekomme Andragendet.

Indstillingen vedtoges.

13. (J. Nr. 16⁴ og 25⁵—1917). Skrivelse fra Indenrigsministeriet angaaende Spørgsmaalet om **Fordeling af Brændevinsafgiften af Restaurationerne paa Kalundborgbaadene mellem Aarhus og Kalundborg Kommuner.**

F o r m a n d e n oplyste, at Beværterloven bestemmer, at naar Skibe befarer flere Kommuner, skal Afgiften fordeles mellem disse. Det drejede sig kun om nogle faa Hundrede Kr., og man foreslog, at de deltes lige mellem Aarhus og Kalundborg Kommuner.

Indstillingen vedtoges.

14. (J. Nr. 407—1917). Indstilling fra Skovudvalget om, at **Frederikshøj Kro og Thors Mølle forsynes med Elektricitet.**

F o r m a n d e n meddelte, at man havde forhandlet med Lejerne, og de var gaaet ind paa at svare 10 % af Anlægssummen mere i Leje.

S i m o n s e n fandt, at der maaske kunde være Anledning til at tage Udgiftsspørgsmaalet under nærmere Overvejelse, da der vist var nogen Uklarhed over, hvorvidt de 10 % skulde være af Lejen eller af Anlægssummen. Ved Thors Mølle vilde Forhøjelsen vist blive 20 % af Lejen.

F o r m a n d e n oplyste, at Anlægget ved Frederikshøj vilde koste 2220 Kr. og ved Thors Mølle 575 Kr., og Lejen forhøjedes med 10 % af disse Beløb.

J a k o b J e n s e n havde forstaaet Indstillingen saaledes, at det var 10 % af Anlægssummen, og

det kunde næppe være for meget. Taleren vilde benytte Lejligheden til at henstille til Belysningsudvalget at tage under Overvejelse snarest muligt at føre Stærkstrømsanlæg ud til de yderste Grænser, da den nuværende Maade gav et alt for stort Spild af Energi.

Indstillingen vedtoges.

15. (J. Nr. 3¹⁸—1917). Indstilling fra Udvalget for Bygninger og Inventar om **Efterbevilling af Overskridelser**. — 2. Behandling.

Efterbevilgedes.

16. Andragende om **Dispensation fra W. C. Regulativet** for:

a. (J. Nr. 2¹⁹⁰—1917). Søndergade Nr. 9.

b. (J. Nr. 2¹⁹¹—1917). Jægergaardsvej Nr. 146.

Bevilgedes.

17. (J. Nr. 112—1917). Fra Belysningsudvalget forelaa følgende Skrivelse:

»I Anledning af, at Belysningsvæsenet næppe vil kunne tilendebringe Rationeringen af Kokes førend midt i Marts Maaned, og der blandt Mindrebemidlede er Trang for Kul, tillader Udvalget sig at foreslaa, at der af Belysningsvæsenets Beholdninger udrationeres 2 hl Kul (Storekul og Nøddekul) til hver Husstand (med selvstændig Lejlighed) med en Indtægt af 2500 Kr. og derunder og iøvrigt efter samme Regler som for sidste Kokesrationering.

Prisen foreslaas fastsat til 12 Kr. pr. hl, ab Lager, hvorpaa der i Henhold til Dyrtidslovens § 1 foreslaas ydet en Rabat af 6 Kr. pr. hl, hvilket for ca. 12200 Husstande vil medføre en Udgift af ca. 146400 Kr.

Den nærmere Ordning med Hensyn til Udlivering af Rabatmærker foreslaas henvist til Dyrtidsudvalget.

Christensen anbefalede paa Udvalgets Vegne Indstillingen.

Møller fandt, at det var en god Maade at hjælpe paa, og antog, at det kunde gaa ind under Dyrtidslovens § 1. Samtidig vilde Taleren gøre opmærksom paa, at der paa denne Konto kun var 200000 Kr. tilbage, og naar de var brugte, havde man ikke mere at henvise til. Men Taleren kunde ønske, at man gik et Skridt videre og tog dem med paa Indtægter paa indtil 3000 Kr., hvis det ikke var imod Dyrtidsloven. Disse Folk havde hidtil ingen Hjælp faaet, og de var ret vanskeligt stillet i disse Tider.

Mariane Thomsen spurgte, om der ikke kunde findes en Maade, hvorpaa man kunde hjælpe enlig stillede Mennesker, som ikke var Forsørgere, saa de ogsaa kunde faa Del i Rationeringen. Naar de havde egen Lejlighed, skulde de jo ogsaa have Varme. Det vilde maaske føre for vidt at tage dem med alle, men i saa Fald kunde de maaske faa Del deri efter Ansøgning til Belysningsudvalget eller Dyrtidsudvalget.

Marthin Petersen anbefalede Belysningsudvalgets Forslag, og han vilde ogsaa godt gaa med til Møllers Ændringsforslag om at sætte en anden Grænse, f. Eks. 3000 Kr.. Men i saa Fald kunde det ikke komme ind under Dyrtidslovens § 1, da Grænsen for Aarhus var 2700 Kr. Det var maaske alligevel rigtigst at sætte Grænsen ved 3000 Kr. og saa lade Kommunen tage det lille Tab, der blev. Taleren var enig med Frk. Thomsen i, at der var begaaet en Uretfærdighed mod mange enlig stillede Personer, og Dyrtidsudvalget vilde næppe stille sig uvilligt til at faa dette Spørgsmaal til Forhandling snarest for at faa det ændret; det vilde sikkert være baade forsvarligt og rigtigt.

B r å m m e r vilde ogsaa støtte Frk. Thomsens Forslag om at yde Brændselshjælp til enligt stillede Personer og ligeledes støtte Møllers Forslag om at sætte Grænsen til 3000 Kr., selv om det var umuligt at faa det ind under Dyrtidslovens § 1.

B r ø n d u m kunde ogsaa slutte sig til Forslagene, ogsaa med Hensyn til at sætte Indtægtsgrænsen noget højere, i hvert Fald til 2700 Kr., maaske ogsaa til 3000 Kr., selv om Kommunens Udgift derved vilde forøges noget.

C h r i s t e n s e n havde intet imod at gaa til 3000 Kr., men da der regnedes efter Indtægter efter Fradrag af Skat, kom man alligevel op i Nærheden deraf, og naar Staten havde sat Grænsen ved 2700 Kr., burde man maaske nøjes dermed; derved vilde spares 12—13000 Kr. Hvad de enligt stillede angik, kunde man jo i Forslaget sige »alle med selvstændig Lejlighed«, saa vilde alle komme med.

M ø l l e r vilde helst gaa til 3000 Kr., men naar det var Tilfældet, at Skatten regnedes fra først, vilde Forholdet jo blive omtrent det samme.

J a k o b J e n s e n kunde forstaa, om man lavede en Rationering, saaledes at de paa de smaa Indtægter fik dobbelt saa meget som de paa de store, men der var ingen Anledning til at give Understøttelse til Folk med en Indtægt paa 3000 Kr.

C h r i s t e n s e n svarede hertil, at Folk med 26—2700 Kr. Indtægt, som maaske havde en stor Familie, nok kunde siges at trænge til lidt Hjælp; de havde hidtil ikke faaet nogen som helst Støtte, saa det var sikkert forsvarligt at tage dem med her.

F o r m a n d e n fastslog, at der var Enighed om at sætte Grænsen til 2700 Kr. Med Hensyn til enligt stillede havde Udvalget lempet sig en hel Del, saa det var vist ikke nødvendigt at vedtage noget derom.

Indstillingen vedtoges, dog saaledes, at Indtægtsgrænsen sættes til 2700 Kr.

